

aangevoerd, en het openbaar ministerie vroeg revisie aan op grond van de overwegingen van het eerstgenoemde vonnis. Het Reichsgericht verwierp beide revisies; voor dit lichaam was het slechts de vraag, of de voorhanden en voor een oordeel noodige feiten den eersten rechter bekend waren, niet of deze door hem juist waren beoordeeld (*Münch. med. Wochenschr.*).

EEN GEDING OVER EEN „HONORARIUM”. — Een Engelsch arts, Sir C. NIXTON, ongetwijfeld een van de prinsen van ons beroep, was aangezocht, een dame te onderzoeken, die door een motor-ongeval was getroffen en dan als getuige op te treden in het schadevergoedingsproces, dat uit het ongeval was voortgevloeid. Voor het onderzoek werd door onzen collega f 63 bedongen, voor het verschijnen voor het gerecht f 315. Toen hij nu inderdaad op den bepaalden tijd verscheen, kwamen de partijen reeds naar buiten: zij hadden de zaak minnelijk geschikt. De dokter bleef zijn verschijningsgeld eischen — getuigengeld kon het niet meer heeten —, en de rechter stelde hem in het gelijk. Maar de advocaat van de dame zoekt het hooger-op en zegt, dat de dokter, die een geval heeft onderzocht, kan worden gedwongen om te getuigen en dan niet meer kan eischen dan het van wetswege vastgestelde getuigengeld voor deskundigen (*Brit. med. Journ.*). Misschien acht deze man, die zijn „verschijning” zóó hoog schat, zich ook nu nog heel wat hooger dan de vakgenoot, die tot „vakverenigingsmethoden” moet overgaan, om niet te worden gedwongen voor sixpence zijn kennis te verkoopen.

EEN WIJS RECHTER. — Een man, wiens vrouw aan kraamvrouwkoorts was gestorven, riep schriftelijk de weldadigheid van den dokter in. Daarna diende hij een klacht tegen hem in wegens onbekwame behandeling. De rechter vond, dat men geen brief om steun richt tot een man, in wien men in werkelijkheid de oorzaak ziet van den dood zijner vrouw en veroordeelde den klager in de kosten (*Brit. med. Journ.*). PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE SPOORWEGZIEKENFONDSEN.

De Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst heeft in haar strijd tegen de ondernemingsziekenfondsen ook de spoorwegfondsen betrokken; en door een der op ziekenfondsgebied meest gezaghebbende leden dezer maatschappij is wel eens verklaard, dat zij behooren tot de slechtste ziekenfondsen, die er bestaan. Wij ondergeteekenden, vormende het hoofdbestuur der vereeniging van spoorwegartsen, achten het wenschelijk, hiertegen op te komen en de redenen uiteen te zetten, waarom wij de spoorwegfondsen tot de beste ziekenfondsen rekenen, wier voortbestaan ook onder een ziekteverzekeringswet alleszins gewenscht mag worden geacht.

De voornaamste, ons bekende grieven tegen de spoorwegziekenfondsen zijn:

- 1°. er is geen vrije artsenkeuze;
- 2°. door den behandelenden arts wordt tevens contróle uitgeoefend;
- 3°. geneesheeren en apothekers hebben geen vertegenwoordiging nog medezeggenschap in het bestuur.

Laat ons deze grieven eens nader onder de oogen zien. De beide eerste toestanden vloeien dadelijk voort uit de zeer bijzondere plaats, die despoorwegen in de hedendaagsche maatschappij innemen. Dagelijks worden duizenden en duizenden personen door de treinen vervoerd, hun leven of gezondheid hangt af van de geschiktheid tot arbeiden van het personeel, dat de treinen, wissels, signalen enz. bedient. Dagelijks passeeren duizenden en duizenden personen te voet, op fiets, in een of ander vervoermiddel de overwegen. Van de geschiktheid tot arbeiden van den overwegwachter en van het personeel, dat de signalen bedient, hangt het af, of dit veilig dan wel slechts onder de grootste gevaren kan geschieden. Voor ieder ongeluk, dat voorvalt, worden de spoorwegmaatschappijen aansprakelijk gesteld, ook geldelijk. Is het dan te verwonderen, dat deze de behandeling van het personeel wenschen toevertrouwd te zien aan door haar aangestelde geneesheeren, volkomen bekend met den aard van den te verrichten arbeid en met de eischen, die men aan de geschiktheid tot arbeiden van iedere groep mag stellen? De beampten worden herhaaldelijk en onverwachts overgeplaatst, dikwijls naar ver verwijderde punten. Wat is natuurlijker, dan dat de maatschappijen zich verplicht achten, er voor te zorgen, dat het personeel op ieder punt der lijn wete, tot welken geneesheer het zich kan wenden? Te meer, waar dikwijls leden van het gezin dadelijk geneeskundige hulp noodig hebben; en voorts, waar verschillende punten langs de lijn, waar het personeel wonen moet, zoover van den naastbijzijnden geneesheer verwijderd zijn, dat het, vooral in de steden, allicht moeilijk zou zijn, om geneeskundige hulp te vinden.

Nu zijn de spoorwegartsen ongetwijfeld tot op zekere hoogte belast met de contrôle op de geschiktheid tot arbeiden van het personeel der maatschappijen; er wordt beweerd, dat deze contrôle even goed zou kunnen geschieden door controleerende artsen, buiten de behandeling staande en door de maatschappijen aangesteld. Ja, in een der afdeelingen is zelfs, als troostgrond voor den spoorwegarts, die bij het in die afdeeling noodzakelijk geachte opheffen der ondernemingsziekenfondsen een dikwijls niet onbelangrijk deel van zijn inkomen zou verliezen, het denkbeeld geopperd, dat deze dan als controleerend geneesheer zou kunnen worden aangesteld. Wanneer men bedenkt, dat bijv. in Amsterdam jaarlijks ongeveer f 3000.— door het Zieken- en Ondersteuningsfonds der staatsspoorwegen 1) wordt betaald aan honorarium voor de geneeskundigen, dan is het duidelijk, dat deze som voor de contrôle van een personeel van ten hoogste 7 à 800 man veel te hoog zou zijn en dat dus de bovengenoemde troost slechts een schrale zou blijken. Doch afgezien hiervan, zij, die zoo spreken, verstaan eenzijdig onder contrôle uitsluitend een repressief toezicht op het ziek zijn, een voorkomen van simulatie. Dat er echter juist voor de spoorwegartsen een veel gewichtiger taak bestaat, nl. het verhinderen,

1) Ondersteuning beteekent hier niet uitkeering bij ziekte. Het Z. en O. fonds der staatsspoorwegen heeft uitsluitend: ten doel behandeling en verpleging bij ziekte, en onderscheidt zich dus ook hierin, zooals in vele andere opzichten, van de meeste ondernemingsfondsen. Terwijl dus het overgrootste deel der ongeveer 50 in Nederland voorkomende ondernemingsfondsen bij aanneming der ziekteverzekeringwet zullen ophouden te bestaan, daar zij dan hun voornaamste reden van bestaan zullen missen, geldt dit niet voor de spoorwegfondsen.

dat voor hun arbeid ongeschikte personen toch dienst doen, schijnt niet bij hen op te komen. En hierin, veel meer dan in het tegengaan van malengeren, ligt toch de voornaamste reden van bestaan voor den spoorwegarts, hierdoor wordt de veiligheid van het verkeer verzekerd, terwijl dit bij een andere regeling niet mogelijk zou zijn. Stel bijv., dat de beambte vrije artskenkeuze heeft en zich bij den door hem gekozen geneesheer aanmeldt, behept met een ziekte of afwijking, die hem tijdelijk of op den duur voor zijn dienst ongeschikt maakt. De geneesheer kan dan den patiënt aanraden, zijn arbeid neër te leggen, doch mag noch kan verder gaan. De spoorwegarts daarentegen geeft voor den lijder een verklaring van ongeschiktheid tot dienstverrichting af en zoolang deze niet door een verklaring van herstel wordt gevolgd, mag de beambte geen dienst doen. En nu antwoorde men hierop niet, dat de menschen dan niet naar den spoorwegarts toegaan en dus ziekten geheim houden, die, behandeld, hadden kunnen genezen. Zulke theoretische bedenksels komen in de praktijk niet voor; als de beambte hulp noodig heeft, wendt hij zich tot den spoorwegarts en als deze hem ongeschikt verklaart voor den dienst, wordt in deze uitspraak zonder meer berust. Ziehier dus een voornaam argument tegen de vrije artskenkeuze en tevens vóór het brengen in één hand van behandeling en contrôle. En dat dit algemeen zoo gevoeld wordt, moge blijken uit het feit, dat bij de spoorwegen in ongeveer alle beschaafde landen de zaak op denzelfden voet is geregeld. Ons is alleen Wurtemberg bekend als land waar vrije artskenkeuze ook bij het spoorwegpersoneel is ingevoerd. Hoewel de voorloopige berichten gunstig luiden, duurt deze proef echter nog niet lang genoeg, om daaromtrent iets zekers te kunnen berichten.

De spoorwegartsen zijn niet in het bestuur der spoorwegfondsen vertegenwoordigd. Dit is ontegenzeggelijk waar, doch bij het Z. en O. fonds der staatsspoorwegen bestaat een geneeskundig adviseur, die in alle gevallen, waarbij de belangen der geneesheeren betrokken zijn (aanstelling, klachten enz.), wordt geraadpleegd. De tegenwoordige functionaris is lid der centrale commissie voor de beroepsbelangen, terwijl verder het hoofdbestuur der vereeniging van spoorwegartsen zeker tegen onrechtvaardige behandeling of ongewenschte regelingen krachtig zou opkomen. Hoewel dus de toestand niet zoo hopeloos slecht is, als het wel volgens sommigen lijkt en hoewel de betrokken artsen zich nergens over hebben te beklagen, zou het toch niet onmogelijk zijn, dat in dit opzicht een andere regeling van de maatschappijen ware te verkrijgen, zonder dat daarom dadelijk „la mort sans phrase” oyer de bedoelde fondsen behoeft te worden uitgesproken.

Een belangrijk motief voor het voortbestaan der spoorwegfondsen is verder de door deze verleende hulp. Hierin kunnen zij door geen enkel, ook niet het beste der bestaande ziekenfondsen worden geëvenaard en ook de ziekenfondsen, die op den grondslag eener toekomstige wet zullen geregeld zijn, zullen voor de spoorwegfondsen in dit opzicht de vlag moeten strijken. Alles, wat in den meest uitgebreiden zin onder geneeskundige behandeling en verpleging kan worden verstaan, wordt door de spoorwegfondsen verstrekt. Als voorbeeld noemen wij alle door den geneesheer noodig geachte genees- en verbandmiddelen en instrumenten, versterkende middelen, wijkverpleging, behandeling in ziekenhuizen, sanatoria, therapeutische inrichtingen. Nooit wordt een aanvraag om wat ook geweigerd; kosten van specialistische hulp

worden vergoed, tandheekkundige hulp, gebittenincludis, wordt verleend, verloskundige hulp in den ruimsten zin wordt afzonderlijk gehonoreerd, bij verlossingen wordt bovendien aan het gezin *f* 10.— uitgekeerd. Als sterk sprekend voorbeeld moge dienen, dat, toen onlangs voor een stakkerd, die tevergeefs 8 maanden in een sanatorium (reeds voor den tweeden keer) genezing voor zijn longtuberculose had gezocht en die tehuis wenschte te sterven, door den spoorweg-arts vervoer per auto werd verzocht, per telegram hiertoe machtiging werd verleend. De kosten bedroegen *f* 35.—. Bij zulk een vrijgevigheid is het ook duidelijk, dat vrije artsenkeuze reeds op dezen grond bezwaarlijk zou worden. Bij vrije artsenkeuze zou het fonds zeker, wegens het misbruik, dat van zijn vrijgevigheid werd gemaakt, zijn ruime opvattingen belangrijk moeten inkrimpen. Vermelding verdient hierbij, dat de honoreering der geneesheeren bij deze mildheid voor de leden niet in het gedrang komt. Over het algemeen is zeker op het oogenblik de honoreering der aan ziekenfondsen verbonden geneesheeren te gering, doch hiervan afgezien komt toch het bedrag van het bij de spoorwegfondsen genoemde ongeveer overeen met dat bij A. Z. A., het bekende ziekenfonds te Amsterdam; terwijl voorts nog den spoorweg artsen vrij vervoer wordt verleend. Dit is alleen mogelijk, doordat de maatschappijen jaarlijks groote bedragen voor haar fondsen beschikbaar stellen.

Is het niet ergerlijk, meenen wij te mogen vragen, dat instellingen als deze, zoo zegenrijk voor de leden en waaraan artsen van naam en positie het zich een eer rekenen verbonden te zijn, waaraan zij met genoegen en zonder klachten werkzaam zijn, gelukkig, eens zonder beperkende bepalingen alles te kunnen verkrijgen, wat zij in het belang hunner patiënten noodig achten, is het niet ergerlijk, dat zulke instellingen door onze Maatschappijen doode worden gedoemd op gezag van in lateren tijd opgestelde regelen, die zeker in het algemeen aanbeveling verdienen, doch op welke men van bezadigde mannen zou mogen verwachten, dat uitzonderingen, zoo in het algemeen belang als in dat der betrokken leden der Maatschappij werden noodig geacht en toegestaan. Zou het niet van ruimer opvatting getuigen indien aan de spoorwegfondsen, die alleen enkele uiterlijkheden met de ziekenfondsen gemeen hebben, de afzonderlijke plaats ware toebedeeld, waarop zij krachtens hun aard en wezen recht hebben? Niet over lijken behoort onze Maatschappij in haar streven naar verbetering voorwaarts te schrijden. Waar het kan, moet met bestaande toestanden en bestaande belangen rekening worden gehouden en ter wille van het alles op gelijken voet inrichten, behoort niet het betere voor het minder goede te wijken. Mogen deze regelen er toe bijdragen, dat ook voor zulke opvattingen in onze Maatschappij plaats blijve en haar goed recht worde erkend.

D. H. KOETSER, *Amsterdam.*

A. MIJNLIEFF, *Tiel.*

A. J. VAN RHIJN, *Zutphen.*

J. D. DE ROOCK, *Twello.*

TH. MOINAT, *Abcoude.*